

ଭଜ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜ...

‘ମୋହମୁଦଗର’
ଶ୍ରୀଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ବିରଚିତ ଏକ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ସଂସ୍କୃତ ରଚନା । ଏଥିରେ ଗୋବିନ୍ଦକୁ ଭଜନ ନ କରୁଥିବା ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁପତି ବୋଲି କୁହାଯାଇ, ଗୋବିନ୍ଦକୁ ଭଜନ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି । ଉପରୋକ୍ତ ସୁଭାଷିତ, ୨୦ଟି ଶ୍ଳୋକ ବିଶିଷ୍ଟ ସେହି ‘ମୋହମୁଦଗର’ର ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ଳୋକ । ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ପାଳଗୁନ ମାସର ନାମ ‘ଗୋବିନ୍ଦ’ । ଏହା ‘ବିଷ୍ଣୁ ସହସ୍ର ନାମର ୨୦ତମ ଶ୍ଳୋକରେ ରହିଛି । ଏବଂ ଏହା ୧୮୭ତମ ନାମ । ଏହି ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସ୍ୱାମୀ ବିଦ୍ୟାଧର କହିଛନ୍ତି- ‘ଗୋ’ ଶବ୍ଦର ଚାରିଟି ଅର୍ଥ ରହିଛି । ତାହା ହେଉଛି ଧରିତ୍ରୀ, ଗାଈ, ବାଣୀ ଓ ବେଦ । ଯେଉଁଠି ଧରିତ୍ରୀ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଶ୍ରୟଦାତା, ଠିକ୍ ସେହିପରି, ପ୍ରାଣୀର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସ୍ୱଭାବ ଆଶ୍ରୟଦାତା ହେଉଛନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁ । ସେହିପରି, ଯିଏ ଗୋରକ୍ଷକ ଏବଂ ଗୋକୁଳରେ ଗୋପାଳକ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଛନ୍ତି, ସେ ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟରେ ପଶୁ ପ୍ରଭୃତିର ନିୟନ୍ତ୍ରକ । ସେହି ଶୁଣ୍ଠ, ଯାହାକି ବିନା କଣ୍ଠରୁ ବାଣୀର ସ୍ୱରଣ ହୋଇପାରେନା- ସେ ହିଁ ସକଳ ଜୀବର ଜୀବନ । ସେ ହିଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବାଣୀ ଓ ଶବ୍ଦର ଚାରିପଟା । ‘ମୋହମୁଦଗର’ର ଉପରୋକ୍ତ ସୁଭାଷିତରେ ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ କହିଛନ୍ତି- ଦିନ, ରାତି, ସନ୍ଧ୍ୟା ଓ ପ୍ରଭାତ, ଏ ସବୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସୁଛନ୍ତି । ଶିଶିର ଓ ବସନ୍ତ ଆଦି ଋତୁମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି ପୁଣି ଆସୁଛନ୍ତି । କାଳ ଏହିପରି ଭାବରେ କ୍ରମାନ୍ୱୟ କରୁଛି । ମନୁଷ୍ୟର ଆୟୁ, ପ୍ରତିଦିନ କ୍ଷୟ ହେଉଛି । ତଥାପି ତା’ର ଆଶା ଓ କାମନାର ପ୍ରବାହ କ୍ଷୟ ହେଉନାହିଁ । ଏଣୁ ସେ ମୃତ୍ୟୁପତି ମନୁଷ୍ୟ ! ଗୋବିନ୍ଦକୁ ଭଜନ କର । ଏହି ସ୍ତୋତ୍ରର ରଚନା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏକ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି । କୁହାଯାଏ ଯେ ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଦିନେ ବାରାଣସୀର ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଯାଉଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ସେ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ବିଦ୍ୱାନଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ପାଣିନିକ ସଂସ୍କୃତ ବ୍ୟାକରଣର ନିୟମ ପାଠ କରୁଥିବାର ଦେଖିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବୟା ପ୍ରକାଶ କରି, ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ସେହି ବିଦ୍ୱାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ବୟସରେ ବ୍ୟାକରଣରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି, ବରଂ ପୂଜା ଏବଂ ଆରାଧନାରେ ଶୁଣ୍ଠକ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ମନକୁ ଫେରାଇ ଆଣନ୍ତୁ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଜୀବନ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁର ଏହି ଦୁଃସଂକ୍ରମ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ । ‘ଭଜ ଗୋବିନ୍ଦମ୍’ ସ୍ତୋତ୍ର ଏହି ଅବସରରେ ରଚିତ ହୋଇଥିବା କୁହାଯାଏ । ଏହି ରଚନାଟି ଏକ ସୁରକ୍ଷାକାରୀ ଯେ ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ, ଯାହାକୁ ପ୍ରାୟତଃ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜ୍ଞାନ ମାର୍ଗ କିମ୍ବା ‘ଜ୍ଞାନର ପଥ’ ର ପୁନର୍ଜୀବ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ସମାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଭକ୍ତି ମାର୍ଗ (ଭକ୍ତିର ପଥ) ର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଥିଲେ । ସି. ରାଜଗୋପାଳଚାରୀ ତାଙ୍କ ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ କହିଛନ୍ତି, ‘ଯେତେବେଳେ କୁଛି (ଜ୍ଞାନ) ପରିପକ୍ୱ ହୁଏ ଏବଂ ହୃଦୟରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ସ୍ଥାନ ପାଏ, ତାହା ଜ୍ଞାନ (ବିଜ୍ଞାନ) ହୋଇଯାଏ । ଯେତେବେଳେ ସେହି ଜ୍ଞାନ (ବିଜ୍ଞାନ) ଜୀବନ ସହିତ ଏକାକୃତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ତାହା ଭକ୍ତି (ଭକ୍ତି) ହୋଇଯାଏ । ପରିପକ୍ୱ ହୋଇଥିବା ଜ୍ଞାନ (ଜ୍ଞାନ)କୁ ଭକ୍ତି (ଭକ୍ତି) କୁହାଯାଏ । ଯଦି ଏହା ଭକ୍ତି (ଭକ୍ତି)ରେ ଉପାତ୍ତରିତ ନ ହୁଏ, ତେବେ ଏପରି ଜ୍ଞାନ ଅସଫଳାକାମୀ ।

ହି) ହୁ ଧର୍ମରେ ତିନି ଜଣ ମୁଖ୍ୟ ଦେବତା ଅଛନ୍ତି: ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଏବଂ ମହେଶ୍ୱର । ମହେଶ୍ୱର ହେଉଛି ଭଗବାନ ଶଙ୍କରଙ୍କ ନାମ । ମହାଦେବ ଅନନ୍ତ । ଶାସ୍ତ୍ରରେ, ସୋମବାର ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅନେକ ବିଶେଷ ଏବଂ ସୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପବାସ ଅଛି, ଯାହା ପାଳନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତମାମୟ ବିଶେଷ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ । ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗ ରୂପରେ ପୂଜା କରାଯାଏ । ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ଶିବଲିଙ୍ଗରେ କଳ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି । ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ କେବଳ ଶିବଲିଙ୍ଗକୁ ଜଳ ଅର୍ପଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭଗବାନ ଶିବ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ମହାଶିବରାତ୍ରି, ଶ୍ରାବଣ ମାସ, ପ୍ରଦୋଷ ତ୍ରୁତ ଏବଂ ମାସିକ ଶିବରାତ୍ରି ଭଳି ଉପବାସରେ, ଶିବଲିଙ୍ଗକୁ ଜଳରେ ଅଭିଷେକ କରି ପୂଜା କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ

ମହାଦେବଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗ ରୂପରେ କାହିଁକି ପୂଜା କରାଯାଏ

ଜାଣନ୍ତି କି ? ମହାଦେବଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗ ରୂପରେ କାହିଁକି ପୂଜା କରାଯାଏ ? ଶିବଲିଙ୍ଗ ପୂଜା ପଛର ରହସ୍ୟ ଏଥର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ।

ବେଦ ଅନୁସାରେ...

ବେଦ ଅନୁସାରେ, ଭଗବାନ ଶିବ ସମଗ୍ର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଏକମାତ୍ର ଦେବତା ଯାହାଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗ ରୂପରେ ପୂଜା କରାଯାଏ । ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗ ରୂପରେ ପୂଜା କରାଯାଏ କାରଣ ସେ ସମଗ୍ର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ମୂଳ କାରଣ । ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ଆରମ୍ଭ ଏବଂ ଶେଷର ଦେବତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କର କୌଣସି ଆକାର ନାହିଁ କିମ୍ବା ଆକାର ନାହିଁ । ମହାଦେବଙ୍କୁ ନିରାକାର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କ କୌଣସି ଆରମ୍ଭ କିମ୍ବା ଶେଷ ନଥିବାରୁ, ଲିଙ୍ଗକୁ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କ ନିରାକାର ରୂପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଭଗବାନଙ୍କ ସାକାର ରୂପ ହେଉଛନ୍ତି ଭଗବାନ ଶଙ୍କର, ଏବଂ ନିରାକାର ରୂପ ହେଉଛି ଶିବଲିଙ୍ଗ । ଶିବଲିଙ୍ଗ ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମକୁ ପ୍ରତୀକ କରେ । ବାୟୁ ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗର ମହାକାଳ ପରେ, କଳତ ଏହି ଶିବଲିଙ୍ଗରେ ଜାତ ହୁଏ, ଯାହା ପରେ ଜଗତକୁ ପୁନର୍ନିର୍ମାଣ କରେ । ବେଦରେ, ଲିଙ୍ଗ ଶବ୍ଦ ପୁଣ୍ୟ ଶରୀର ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ଏହା ୧୭ଟି ଉପାଦାନରେ ଗଠିତ ।

ଶିବଲିଙ୍ଗର ଉତ୍ପତ୍ତି କିପରି ହୋଇଥିଲା ?

ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ, ଥରେ ବ୍ରହ୍ମା ଏବଂ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ କିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତାହା ଉପରେ ଯୁଦ୍ଧିତ କରିଥିଲେ । ଉଭୟେ ନିଜର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ଦାବି କରିଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଏକ ଲିଙ୍ଗ ଦେଖାଗଲା । ଉଭୟ ଦେବତା ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ଖୋଜିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ ହଜାଡ଼ ହଜାଡ଼ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ପାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମା ତା’ ପରେ ଆଲୋକ ଶ୍ରମ ବିଷୟରେ ପଚାରିଲେ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଆସିଲା, ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ଏହା ଶିବ । ତାଙ୍କଠାରୁ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ଏପରିକି ବ୍ରହ୍ମା ଏବଂ ବିଷ୍ଣୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କଠାରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । କୁହାଯାଏ ଯେ ଏହା ପରେ ହିଁ ଭଗବାନ ଶିବ ତାଙ୍କର ନିରାକାର ରୂପରେ ଏକ ଶିବଲିଙ୍ଗ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ । ଭଗବାନ ବ୍ରହ୍ମା ଏବଂ ବିଷ୍ଣୁ ସେହି ଶିବଲିଙ୍ଗକୁ ପୂଜା କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେବେଠାରୁ, ଶିବଲିଙ୍ଗ ପୂଜା କରିବାର ପରମ୍ପରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

କୋଟିଶତାଏ ଅନୁଯାୟୀ, ସକାଳେ ସ୍ନାନ କରି ସାରିବା ପରେ ଏମିତି କିଛି ବିଶେଷ କାମ ରହିଛି; ଯାହାକୁ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଘରେ ସୁଖଶାନ୍ତି ବଢ଼ିବା ସହ ଧନ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ । ଯେମିତିକି: ପ୍ରତିଦିନ ସ୍ନାନ କରି ସାରିବା ପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନମସ୍କାର କରି ନିଜର ଭକ୍ଷଦେବଙ୍କୁ ପବିତ୍ର ମନରେ ଆରାଧନା କଲେ ମନକୁ ଶାନ୍ତି ମିଳିବ । ସହ ଘରେ ସୁଖସମୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ବୋଲି କୋଟିବିଦ୍ୱାମାନେ ମତ ଦେଇଥା’ନ୍ତି । ତା’ପରେ ତୁଳସୀ ଚାରିଭାଗେ ଜଳ ଦେଇ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଲେ ଏହିଶୂର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ବୋଲି ମାନିତ ହୋଇଛି । ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ପରେ ଘରର ଚାରିଆଡ଼େ ଗଙ୍ଗାଜଳ ଛିଞ୍ଚିଲେ ଘରେ ସୁଖଶାନ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ସହ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ସୁଧରିଥାଏ ବୋଲି ଲୋକବିଶ୍ୱାସ

ପବିତ୍ର ମନରେ କରନ୍ତୁ ଆରାଧନା

ରହିଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷେ ସ୍ନାନ ପରେ ହଳଦୀ ପାଣି ବି ଘରସାରା ଛିଞ୍ଚିଲେ ଘରେ ସକାରାତ୍ମକ ଊର୍ଜାର ପ୍ରବାହ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ସ୍ନାନ ପରେ ଘରର ଲୁଣପାଣି ବି ଛିଞ୍ଚିଲେ ଘରୁ ନକାରାତ୍ମକ ଊର୍ଜା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ବୋଲି କୋଟିବିଦ୍ୱାମାନେ ମତ ଦେଇଥା’ନ୍ତି । ସ୍ନାନ ପରେ ଘରେ ଯେଉଁ ରୋଗେଷ କରାଯାଏ, ସେଥିରୁ କିଛି ଗାଈଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ ଶୁଭ ହୋଇଥାଏ । ସୁଖସମୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଏହା ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ।

ଗଛରେ ଘଣ୍ଟା ବାନ୍ଧିଲେ ପୂରଣ ହୁଏ ମନସ୍କାମନା

ଏଠାରେ କୌଣସି ପୂଜକ କିମ୍ବା କୌଣସି ପୂଜାପାଠ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଘଣ୍ଟା ବ୍ୟତୀତ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ଗଛରେ ନଡ଼ିଆ, ଧୂପକାଠି, ସିଗାରେଟ୍ ଏବଂ ଟିଲମ ମଧ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି ।

କେ କେ ଗଛ ଘଣ୍ଟା ପିନ୍ଧିଥିବା ଦେଖିଛନ୍ତି କି ? ଏମିତି ଏକ ଗଛ ରହିଛି ଯେଉଁ ଗଛରେ ପତ୍ର ଥିବା ସଂଖ୍ୟାରେ ଘଣ୍ଟା ଦିଶିବ । ପ୍ରତିଟି ତାଳ, ମୂଳ ଓ ପତ୍ର ସ୍ଥାନରେ କେବଳ ଘଣ୍ଟା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । କେତେକ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଘଣ୍ଟା ଗଛକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସନ୍ତି ତ ପୁଣି ଅନେକ ଘଣ୍ଟା ଗଛକୁ ଆସିବେ । ସ୍ଥାନୀୟ ମାନସିକ ରଖୁଥାନ୍ତି । ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ଉତ୍ତରୀୟ ୪୫ କିଲୋମିଟର ଦୂର ଭନେଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ରସିଦ୍ଧରେ ଏହି ଅତୁଳ ଗଛ । ଘଣ୍ଟାଗଛ ପୂରଣ କରେ ମନସ୍କାମନା: ଯେଉଁ ଗଛର ତେର ଓ ପତ୍ର ଯାଏଁ କେବଳ ଘଣ୍ଟା ହିଁ ଘଣ୍ଟା । ଏହି ଗଛ ଏବେ ଘୃତି ବାବା ବା ଘଣ୍ଟା ଗଛ ଭାବେ ପରିଚିତ । ଯେଉଁଠିଠାରେ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଏବେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତରୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଓ ଚାର୍ଯ୍ୟଯାତ୍ରୀ ଆସି ମାନସିକ କରୁଛନ୍ତି । ନିଜ ମନସ୍କାମନାକୁ ଗଛ କାନରେ ପୁସୁପୁସୁ ହୋଇ କହିବା ପରେ ଏକ ଘଣ୍ଟା ଗଛରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ଯେ ଘଣ୍ଟାଗଛ ଖରାପ ସମୟକୁ ଦୂରରେ ଦେବା ସହ ଭଲ ସମୟ ଆଣିଦେବ । ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଗଛରେ ଖୁବ କମ ଘଣ୍ଟା ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଗଛରେ ଲକ୍ଷାଧିକ ଘଣ୍ଟା ଭରି । ଗଛ ନିକଟରେ ଥିବା ମନ୍ଦିରର ପୂଜକ କହିଛନ୍ତି ଯେ “ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବିଶ୍ୱାସର କଥା । ଲୋକେ ମାନସିକ ରଖି ଗଛରେ ଏକ ହାତ ଘଣ୍ଟା ବା କାନ୍ଥ ବାନ୍ଧି ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଏହି ଘଣ୍ଟା

ସେମାନଙ୍କ ଖରାପ ସମୟ ବଦଳାଇଦେବ । ଆଉ କିଛି ଲୋକେ କେବଳ ଗଛ ନିକଟରେ ମାନସିକ ରଖି ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମନସ୍କାମନା ପୂରଣ ହେବା ପରେ ସେମାନେ ଆସି ଗଛରେ ଘଣ୍ଟା ବାନ୍ଧି ଆସନ୍ତି ।” ଗଛ ତଳେ କିମ୍ବା ତା’ ପାଖରେ ଛିଡା ହେଲେ ଅସଂଖ୍ୟ ଘଣ୍ଟାର ଚିକ୍-ଚିକ୍ ଧ୍ୱନି ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରାଇବ ଯେ ସମୟ କାହା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରେ ନାହିଁ । ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସ୍ଥାନରେ କିତ୍ତୁ ବଢ଼ିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଯାହା ମନ୍ଦିର ଠାରୁ କମ୍ ଦୁର୍ଗେ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସ୍ଥାନ ଚାରିପାଖରେ ଏବେ ବୋକାନ ମଧ୍ୟ ଖୋଲା ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ କୌଣସି ପୂଜକ କିମ୍ବା କୌଣସି ପୂଜାପାଠ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଘଣ୍ଟା ବ୍ୟତୀତ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ମାନେ ଗଛରେ ନଡ଼ିଆ, ଧୂପକାଠି, ସିଗାରେଟ୍ ଏବଂ ଟିଲମ ମଧ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି । ‘ଯଦିଓ ଏହି ସ୍ଥାନ କେବେ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଲା ତାହାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଲୋକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ସହିତ ଏହାକୁ ଏକ ଚାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପରିଣତ କରିଛନ୍ତି । ଏଠାକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ବହୁ ଆଣି ନେଇ ଆସନ୍ତି ଏବଂ ଆଶୀର୍ବାଦ ନେଇ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି’ ବୋଲି ନିକଟସ୍ଥ ମନ୍ଦିର ପୂଜକ କହିଛନ୍ତି ।

ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ

ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ, ପୂଜା-ପାଠ, ଯଜ୍ଞ, ହୋମ ପରି ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟରେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ବିନା କୌଣସି ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏବେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଧାରା ବିଶ୍ୱରେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଗୁଣବତ୍ତା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହାର ଔଷଧୀୟ ଗୁଣ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଶରୀର ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୁଅବାରେ ପଡ଼ି ଗଛ ରୂପେ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଧାରଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତ ରହେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି: ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଅର୍ଥ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ର । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ତଥା ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ କଥା ଗୁଚ୍ଛିତ । ତ୍ୱିପ୍ରାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଧର୍ମରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟଙ୍କ କନ୍ୟା ସତୀ ନିଜକୁ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ସମାହିତ କରିଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶିବ କୌତୁ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସତୀଙ୍କ ପୋଡ଼ା ଶରୀରକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଧରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ବିନାଶ କରିବାକୁ ତାହାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ଶିବଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ପଠାଇଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏହା ପଡ଼ିଲା ସେଠାରେ ଶକ୍ତିପୀଠର ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଶିବଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କେବଳ ସତୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ରହିଥିଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖି ଶିବ କାନ୍ଦି ପକାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ

